RUŠENJE BRANA I VRŠIŠTA NA RIJECI MORAČI

Rijeka Morača je na čitavom svom toku ispresijecana branama i pregradama. Na ovim branama prije rata postojala su vršišta za lov pastrmke. Sva vršišta bila su privatno vlasništvo. Godine 1947. zabranjena je upotreba ovih vršišta i lov na pastrmke mogao se obavljati jedino sa prutom i udicom. Međutim i pored ove odluke vršišta su se ipak koristila i riba lovila na nedozvoljen način.

Ovih dana donešena je konačna odluka, da se sve brane i vršišta imaju razrušiti i odobren je kredit za te svrhe. Radovi su već otpočeli, tako da je razrušeno vršište pod mlinom Maudića na Zagradi, vršišta pod hanovima, na Šmili i niz drugih vršišta. Računa se da je na nekih dvadeset kilometara toka rijeke Morače bilo oko 50 pregrada i vršišta. Tek sada će ribe u rijeci Morači imati slobodno kretanje.

IZ INOSTRANE LITERATURE

Volf Fr.: Napomene k suzbijanju zarazne vodene bolesti šarana (Pripomínky k tlumení infekční vodnatelnosti), Československ. rybar VII (3) 38—39, 1952.

Autor u kratkom prikazu iznosi iskustva i smjernice za suzbijanje zarazne vodene bolesti šarana. U pogledu uzročnika ove bolesti ne zauzima svoje stanovište, već navodi oba današnja stanovišta (bakterija, virus). Opisuje tri oblika bolesti: 1. tekućina u trbušnoj šupljini, 2. promjene na koži, i 3. opća mršavost. Prijenos bolesti vrši se ponajviše zaraženom ribom, ali i zdravim kliconošama. Preporuča raskužbu specijalnih vagona za prijevoz ribe i ribarskog posuđa s 10% vapnenim mlijekom, a mreža s tekućinom za konzerviranje. Potrebno je da svako ribogojilište odnosno skup manjih ribogojilišta kao i slobodne vode jednog područja imadu vlastitu nasadnu ribu, ili ribu koja je uvijek istog podrijetla. Prilikom proljetnog nasađivanja treba ribe stavljati izravno iz zimovnjaka u ribnjake. Po mogućnosti neka se ne miješa riba iz više zimovnjaka. Dobro je, da se ribnjaci nasade već u jesen. Budući da je opaženo da najviše oboljeva i ugiba dvogodišnji šaran ($Š_2$), preporuča se da se uvede dvogodišnji uzgoj šarana. Treba nastojati da riba nasađena u proljeće ima odmah dovoljno hrane. Dvoržak je dokazao, da šarani uzimaju hranu već u rano proljeće, dok je voda još hladnija. Kao dodatna hrana dolazi u obzir samo hrana dobre kvalitete (fino mljevena lupina, kukuruz i žitarice). Ribe koje su bolest preboljele imaju prema njoj veću otpornost i njih treba upotrebljavati za daljnji uzgoj u vlastitom ribogojstvu. Prilikom suzbijanja mora postojati suradnja između šaranskih ribogojilišta i ribarstva u slobodnim vodama. Tim mjerama već je uspjelo u južnim krajevima Čehoslovačke suzbiti ovu bolest.

I. T.

IZ ŽIVOTA I DOŽIVLJAJA SPORTSKIH RIBOLOVACA:

Izlet na GACKU

Podstrekivani Punišinim opisivanjima prilika u Gackoj, nama Ogulincima sve je više rasla želja, da i sami dođemo u taj pastrvski raj. Mnogo puta se je o tome razgovaralo i dogovaralo, no redovito bi se želja rasplinula pred neumitnom stvarnosti: dnevna karta 200.— din, pa do 15 kg 120.— po kg, a preko toga 200.— po kg, pa put, pa ukratko — puno za obične smrtnike. Ali kad je jedna kalifornijska pastrva nedavno kratkim žamahom slomila Puniši špicu na njegovom elitnom muharskom štapu, tad je strast nadjačala sve prepreke i grupa od nas sedam iskoristila je priliku, da tu želju ostvari na prvomajske svečanosti. Oboružani do zuba potrebnim priborom i još više poletom, uputili smo se pravac Ličko Lešće. Kako i ne bi, kad je ta Punišina kalifornijska bila dugačka, te nema tako dugake ruke na kojoj bi se to moglo pokazati, a tek koliko je bila teška, bolje ne pitajte. Ako je već na račun prvog maja, a što da žene ostanu same kod kuće čamiti. Tako se je društvo odmah i udvostručilo. Valja biti iskren pa priznati, ipak je u mješovitom društvu bilo ugodnije i veselije. Kako su se osjećale gospođe, to bi one morale reći, no po svima vanjskim znacima — dobro. Neznam jedino, kako ime se dopala »spavaća soba« na štaglju.

Stigavši na Gacku na mrijestilište ugodno smo se iznenadili zatekavši naše dobre prijatelje i znance iz Zagreba. Oni su stigli dan ranije. Pripovjedaju kako su prošli u lovu. Odmah nakon dolaska grizla je kao luda. Njih šestorica su u roku od dvije ure ulovili preko 40 kg ribe. Išla je i na muhu i na blinker. Ulovili su više komada teških preko tri kilograma. Uostalom naš uvaženi predsjednik Saveza dr. Katušić je tu prošle godine na muhu ulovio odjedamput jednu kalifornijsku tešku 3,5 kg i jednu potočnu pastrvu od 1,5 kg. Sreća je bila, da su jedna drugoj kontrirale, t. j. potočna je zatezala prema dnu, dok je kalifornijska trzala u vis. Svu

ulovljenu ribu Zagrepčani su vratili u vodu. Šta će im, tek sutra se vraćaju kući ,pa će pred polazak uloviti druge. Uostalom, na mrijestilištu čeka vaga i blok, pa ne bi bilo baš tako veselo, da bi pred očima počeli titrati četverocifreni brojevi.

Dakle, naš Puniša nije pretjerivao. Neki su ga naime malo sumnjičili, da na taj način nastoji reklamirati poduzeće »Pastrva«. Ama sad mu čast. Dobivši ove inforamacije Ogulinci postaju odmah življi: raspakuje se pribor, sastavljaju štapovi, biraju bilnkeri i mušice. Uostalom mi Ogulinci imamo Sekulićeve »mercbraune«. A koja pastrva ne bi zagrizla ovu kao naslikanu mušicu. Nedostaje joj još samo mikrometer, pa sama da poleti. Spremio nam je i još jednu vrstu muha i nazvao ih »gackamuhe«, a što je glavno, sve je to bio poklon. Dobar je ovaj naš »mladić« od sedamdeset let. Po svemu izgleda, kao da se on bavi čarolijama. Na njegove muhe idu ribe kao lude. A tek kad on sam lovi, čovjek bi rekao, da ribe »u repu« čekaju na red. One nesretnice na Mrežnici na drugo niti ne će, nego na Sekulićev »mercbraun«. Dugo sam ja mlatio padave po toj vodi s nekakvim češkim muhama, dok konačno nisam otkrio tu tajnu. No pošta na mlađima svijet ostaje, naučio je i nas »praviti mercbraune«. U toj predusretljivosti možda je i pretjerao, jer se lako može dogoditi, da učenici »zasjene« učitelja.

Na vodu smo došli oko četiri poslije podne. Ugodno smo se iznenadili, vidjevši obalu rijeke bez ijedne vrbe i rakite. Samo korito relativno je duboko i s dovoljnim količinama svježe vode i za vrijeme ljetnje suše. Dno je potpuno obraslo podvodnim biljem — rijetkost od plodnosti korita i dobrih uvjeta za razvitak prirodne hrane. Zaključujemo, da je tome uzrok, što se svake godine za vrijeme većih oborina rijeka razlijeva. Radi toga se na obalama nije moglo razviti drveće, jer ga voda redovito uguši.

Na veliko iznenađenje i razočaranje muhari su se vratili bez ijednog »ugriza«, a i blinkeraši nisu prošli puno bolje. Isto su tako prošli i Zagrepčani. A šta sad? Gdje su ribe što grizu uvijek i na sve i svašta? Pa i tih 40 kg od jučer, »to su pripovjetke za djecu«. Izdržava bogme Puniša mitraljesku vatru od riječi i prigovora. Da nije »junačkog koljena«, tko zna, što bi još bilo s njim. Ukratko, taj se je dan završio općim porazom. Badava je i to, što je zbilja palo pravilno objašnjenje, da je prije podne pala kiša, poslije toga došlo je do naglog ohlađenja zraka, pa riba ne će i gotovo.

Sutradan već u četiri ujutro svi smo na vodi. Muhari opet ništa, a blinkeraši jednu ili nijednu. Oko devet sati susrećem jednog Zagrepčana. I on ništa. Jada mi se, da je prekjučer toliku ribu vratio u vodu, a na kraju će otići kući bez ijednog komada. U jedan sat poslije podne već se polazi na vlak. Kako mi je prilično »šupalj džep«, s te se strane puno niti ne uzrujavam. Neprekidno mi pred očima titra vaga i blok. Oko deset sati svi se kao na komandu sakupismo na lešćarskom motu. Svi smo neraspoloženi. Analiziraju se svi mogući uzroci neuspjehu, no sve to malo koristi. Približava se čas odlaska, a Gacka neumoljivo zakopčala svoja njedra i neće barem malo da nas obraduje čarima sa svoga dna, a u tome je ponekad i previše darežljiva.

Nadajući se tako, odjednom primijetismo, da se je počelo oblačiti, a puhnu i vjetrić. Bez ijedne riječi svi se razletjesmo, svaki u svome pravcu. Na moju muhu već dva puta juriša poveća riba. Imam smolu, nije se zakvačila. Računam, ta je već prozrela prevaru. Ipak zaleti se i treći put i — objesi. Teška je oko kilograma. Počima manevar zamaranja, za ribara športaša najuzbudljiviji trenuci. Vuče prema dnu. Znači, potočna je. Postepeno daje sve slabiji otpor. Zamara ju elastično vibriranje napetog štapa. Izvukoh je konačno na obalu. Ova bogme neće nazad u vodu. Za nju još imam »šoldi«. Uživanje se tako nastavlja. Čuju se radosni usklici sa svih strana. Naš Mate od radosti igra s jedne strane štapa, a riba s druge. Postajemo sad i mi »razmetljivi«. Višak ribe vraća se u vodu. Oko jedanaest skupljamo se kod mrijestilišta. Moj do malo prije ojađeni Zagrepčanin pojavljuje se s punom košarom ribe. Lice mu sija od zadovoljstva. Nakon ovakvog finiša sad se je Puniša raskokodakao. Njegovi sinoćnji »agresori« diplomatski se ispričavaju. Pada zaključak, da na ovaj lički Nil vrijedi doći i još koji put, makar morali obmanjivati kućnu komandu, da moramo mjesečno davati priloge za »međunarodni crveni križ«. Ukratko, divna je Gacka. Kako već rekoh, tamo je neugodna samo vaga i blok, pa i onaj Dane, što nam je stalno išao za petama. Bojao se je valda, da se netko ne utopi. Šta se može, i to mora biti.

Uz malo šale potrudili smo se, da prikažemo ozbiljnu i ugodnu stvarnost. Stvarnost koja nas veseli i raduje. Gacke nema na daleko i na široko. Obradovat ćemo se, kad na ovakvom objektu budemo vidjeli dovršenu zgradu za mrijestilište, koja se već dosta dugo nalazi u izgradnji. Vjerujemo, da bi se ovdje isplatilo investirati i u vikend nastambe jeftinijeg tipa. U tome se slučaju ne bi nametao problem za smještaj stranaca športaša, te da im se pruži puni užitak. Bolje reklame u inozemstvu od toga za naše pastrvske vode ne bi trebali. U tome bi slučaju i mnogi od domaćih športaša rado proveo tamo svoj godišnji odmor. To bi bila garancija i za pozitivno financijsko poslovanje.

Ing. Ferdo Šulentić

